

EDIČNÍ POZNÁMKY

Svazek *Literatura III* obsahuje Nerudovy literární články, kritiky, fejetony a poznámky z posledního období jeho života, tj. z let 1878—1891, a to z Národních listů, z Vlčkovy Osvěty (1878, 1880 a 1881) a ze Zlaté Prahy (1885 a 1886). Na závěr zahrnuje Nerudovy literární profily, jimiž v letech 1883 až 1890 doplňoval jednotlivé svazky svých Poetických besed. Ve svazku otiskujeme jen ty články nebo glosy, jež jsou buď podepsány Nerudovým jménem, jasně šifrovány, nebo u nichž lze Nerudovo autorství jinak bezpečně prokázat. Nepodepsané články nebo poznámky, u nichž je Nerudovo autorství sice velmi pravděpodobné, ale u nichž lze popřípadě připustit i jinou možnost autorství, otiskujeme zde v edičních poznámkách:

Václav Beneš Třebízský dobyt sobě svou několikaletou veleplodnou činností spisovatelskou důstojného místa mezi novověkými novelisty českými. Prací jeho, roztroušených po všech časopisech beletristických, co jich u nás od desíti let vychází, jest už takové množství, že sebrání jich v celek jevílo se už i povinností vůči literatuře. Vítáme tedy s upřímnou radostí podnik, jenž názvem *V červánkách a lesku kalicha* počíná pořádati Benešovy historické obrazy v jedinou sbírku, aby literární důležitost spisovatelova v plné jasnosti vynikla. Umít Beneš Třebízský vypravovati z minulosti české, vzdálenější i bližší, tak půvabně, že každá jeho skladba při svém prvním vyjití doznala od přátel krásného písemnictví českého, jichž nyní bohudíky jest velmi značný počet po celé vlasti, uvítání velmi pochvalného. Sebrané jeho novely budou i starším, i novějším čtenářům opravdovou a ušlechtilou zábavou.

Národní listy 16. října 1879

Cesta po Španělech. Vypravuje Ota Pinkas. — Předběžně námi již oznámené dílo to právě vyšlo a jsme jím překvapeni. Je to dílo skutečně skvostné. První dílo svého druhu v literatuře naší. Praví-li spisovatel ve své předmluvě skromně, že doufá vzbudit chuť v obecnstvu českém ku čtení a odbírání knih podobných, těšíme se naději té s ním. A přijde-li tedy chuť ta, nebudou zajisté otálet nakladatelé čeští, aby následovali co nejdřív a co nejhojněji příkladu páně Pinkasova, jenž neleká se podnikem toho ani co nakladatel soukromý. — O Španělsku není dosud v české literatuře téměř ničeho, je ale například i v literatuře německé jen málo a Němci nemají o něm ani jediného spisu souborného, jakým je náš český. Spisovatel popisuje a vypravuje cestu svou slohem prostým a jasným, vzdáleným vši strojenosti. Ta cesta jeho šla z Francie přes San Sebastian

a Valladolid na Madrid, zatočila se pak na Toledo a Gordovu, na Sevillu a Granadu, známé z přečetných romancí i čtenářstvu českému, dotkla se v poslední době tak smutně proslulé Murcie a končí Valencií a Barcelonou. Vložené do textu a na samostatných listech k němu připojené ilustrace jsou *vesměs* práce umělecké, provedení vzorného. Již viněta sama, složená z motivů maurických, je vkusná. Pohledy na krásné, dávné stavby, vnitřky i zevnitřky jich, na nichž možno studovat architekturu saracénskou i gotickou, delikátní obrazy krajin a obrazy z lidu střídají se co nejhojněji. Ovšem tu ani nescházejí motivy také známější, i zápasy s býky, španělští cigáni, žebráci, vodáci, sedláci atd. Však se také spojily síly výtvarné co nejlepší: *Hynais, Liebscherové, Mrkvička, Mukařovský, Zillich, Fr. Ženíšek* a provedení svěřeno našemu *Husníkovi* a drážďanské firmě *Römmler* a *Jonas*. Mapa a plány (od *Proška*) dovršují praktičnost i poučnost vzácné knihy té.

Národní listy 28. ledna 1880

Básně na oslavu Calderóna

Španělské vyslanectví vypsalo, jak známo, čestnou cenu za báseň na oslavu Calderóna de la Barca, a sice za báseň v jazyku českém, polském a maďarském. Do prvního dubna zasláno bylo vyslanectvu 17 maďarských, 12 českých a 4 polské konkurenční básně. Poetické práce tyto odkázány byly ku posouzení zvláštnímu sboru soudcovskému.

Národní listy 7. dubna 1881

Tato zpráva byla otištěna v Denních zprávách. Členem soudcovského sboru pro české básně byl prof. A. V. Šembera (viz Dop. II, dop. 443 a 444 a pozn. k dop. 447).

Při jazykové úpravě textu jsme se řídili zásadami, jež se postupně ustálily při vydávání Nerudových Spisů se zřetelem k Pravidlům českého pravopisu z r. 1957.

Textové opravy jsme provedli na těchto stránkách:

- 79 přijít na úmysl m. ... za úmysl;
- 158 o jeho Párním slonu m. ... domě;
- 271 u Renna m. u Brna;
- 294 básně samouka Chládky m. ... Samuela...

Za pomoc při vydávání a vysvětlování tohoto svazku děkuji: Ludmile Hýskové, Ljubě Klosové, Vladimíru Müllerovi, Miloslavu Novotnému, Karlu Pošvovi, Hynku Šikovi, Otakarovi Vočadlovi a pracovníkům Ústavu pro českou literaturu Aleši Hamanovi, Miroslavu Heřmanovi, Rudolfu Skřečkovi a Jarmile Víškové.

Jan Thon